

NTFR 2016/351 Art. 27a AWR geeft inspecteur niet zonder meer de mogelijkheid tot het geven van informatiebeschikking in beroepsfase

Hoge Raad 18 december 2015, nr. 15/00453

Belastingjaar/tijdvak	2005	☞ Brondocument
Wetsartikelen	AWR-art. 52a AWR-art. 47 AWR-art. 52	
Auteur	Mr. V.S. Huygen van Dyck-Jagersma	
BNB	2016/49	
ECLI	ECLI:NL:HR:2015:3601	
Formele relaties	In cassatie op : NTFR2015/1035, NTFR2016/351, Bekrachtiging/bevestiging	

Samenvatting

Aan belanghebbende is een aanslag VPB 2005 opgelegd. Daartegen is bezwaar gemaakt. Bij de rechtbank is in augustus 2009 beroep ingesteld tegen het niet tijdig beslissen op het bezwaar. Hof Arnhem-Leeuwarden (NTFR 2015/1035) heeft geoordeeld dat op 1 juli 2011 het beroep aanhangig was en dat de inspecteur op grond van art. 27a AWR ook in die beroepsfase de mogelijkheid had tot het uitoefenen van de informatiebevoegdheden, waaronder het geven van een informatiebeschikking. Nu een informatiebeschikking ontbreekt kan de omkering geen toepassing vinden. De Hoge Raad is het daarmee niet eens. Het hof heeft namelijk miskend dat de inspecteur in de beroepsfase slechts een informatiebeschikking kan geven als de rechtbank gebruik maakt van haar in art. 27a AWR gegeven bevoegdheid. Nu de rechtbank daarvan geen gebruik heeft gemaakt, was de inspecteur niet in de gelegenheid in de beroepsfase een informatiebeschikking te geven. De hofuitspraak blijft desalniettemin in stand nu het hof, in cassatie onbestreden, heeft geoordeeld dat de door de inspecteur aangevoerde gronden sowieso geen omkering van de bewijslast rechtvaardigen.

Feiten

2.1. Aan belanghebbende is voor het jaar 2005 een aanslag in de vennootschapsbelasting opgelegd. Belanghebbende heeft bij brief van 24 december 2008 bezwaar gemaakt tegen de aanslag. Zij heeft bij brief van 11 augustus 2009, ingekomen op 12 augustus 2009, bij de Rechtbank beroep ingesteld tegen het niet tijdig beslissen door de Inspecteur op het bezwaarschrift. In een brief aan de Rechtbank van 25 april 2012 heeft de Inspecteur de Rechtbank geadviseerd de inhoudelijke behandeling van de zaak voort te zetten en geen gebruik te maken van de in artikel 27a van de Algemene wet inzake rijksbelastingen (hierna: de AWR) neergelegde mogelijkheid om te bepalen dat hoofdstuk VIII, afdeling 2, van de AWR gedurende een zekere termijn van toepassing blijft. De Rechtbank heeft bij uitspraak van 2 oktober 2012 het beroep gegrond verklaard.

Geschil

2.2. Voor het Hof was onder meer in geschil het antwoord op de vraag of de omkering en verzwarende van de bewijslast als bedoeld in artikel 27e, lid 1, van de AWR toepassing vindt.

Rechtsoverwegingen

2.3.1. Het Hof is bij de beantwoording van die vraag ervan uitgegaan dat in een zaak waarin op 1 juli 2011 beroep bij de rechtbank was ingesteld, artikel 27e van de AWR van toepassing is zoals deze bepaling van kracht was vóór 1 juli 2011. De met ingang van 1 juli 2011 in werking getreden tekst van artikel 27e van de AWR, bezien in samenhang met het per die datum in werking getreden artikel 52a van de AWR, kan naar het oordeel van het Hof niet zijn bedoeld voor situaties waarin op 1 juli 2011 beroep aanhangig is en de inspecteur niet tot het geven van een informatiebeschikking bevoegd was. Het geven van een informatiebeschikking houdt immers verband met het uitoefenen van de informatiebevoegdheden op grond van artikel 47 van de AWR die de inspecteur blijkens het arrest van de Hoge Raad van 10 februari 1988, nr. 23925, BNB 1988/160, in de beroepsfase niet kan uitoefenen. Daarom moet ervan worden uitgegaan dat in diezelfde fase ook het geven van een daarmee verband houdende informatiebeschikking niet (meer) is toegestaan. Hetzelfde heeft te gelden als het gaat om de naleving van de administratieplicht op grond van artikel 52 van de AWR, aldus nog steeds het Hof. Dit een en ander brengt mee dat in zaken waarin op 1 juli 2011 beroep aanhangig was, de sanctie van artikel 27e van de AWR toepassing kan vinden zonder dat een informatiebeschikking is gegeven.

2.3.2. Het Hof heeft vervolgens overwogen dat in zaken waarin het beroep is gericht tegen het niet tijdig doen van een uitspraak door de inspecteur, de rechtbank evenwel op grond van artikel 27a van de AWR kan bepalen dat de inspecteur tijdens de beroepsfase van zijn in artikel 47 tot en met 56 van de AWR genoemde bevoegdheden gebruik kan blijven maken. Dit brengt mee dat in dergelijke zaken waarin op 1 juli 2011 beroep aanhangig was, de inspecteur de mogelijkheid heeft tot het uitoefenen van de informatiebevoegdheden, waaronder de in artikel 52a van de AWR genoemde bevoegdheid tot het geven van een informatiebeschikking. De met ingang van 1 juli 2011 in werking getreden tekst van de artikelen 27e en 52a van de AWR moet derhalve onverkort in deze zaken worden toegepast, aldus het Hof. Gelet op het bepaalde in artikel 27a van de AWR had de Inspecteur in het onderhavige geval de mogelijkheid tot het geven van een informatiebeschikking in de beroepsfase. De omstandigheid dat de Inspecteur uitdrukkelijk heeft afgezien van toepassing van artikel 27a van de AWR, maakt dit niet anders, aldus het Hof, dat vervolgens heeft geoordeeld dat bij ontbreken van een informatiebeschikking artikel 27e van de AWR geen toepassing kan vinden.

3. Beoordeling van het door belanghebbende voorgestelde middel

Het middel kan niet tot cassatie leiden. Dit behoeft, gezien artikel 81, lid 1, van de Wet op de rechterlijke organisatie, geen nadere motivering, nu het middel niet noopt tot beantwoording van rechtsvragen in het belang van de rechtseenheid of de rechtsontwikkeling.

4. Beoordeling van de door de Staatssecretaris voorgestelde middelen

4.1. Het eerste middel bestrijdt onder meer het hiervoor in 2.3.2 vermelde oordeel van het Hof dat gelet op het bepaalde in artikel 27a van de AWR de Inspecteur na 1 juli 2011 de mogelijkheid had van het geven van een informatiebeschikking in de beroepsfase en dat bij ontbreken van een informatiebeschikking artikel 27e van de AWR geen toepassing kan vinden.

4.2. Het middel is in zoverre terecht voorgesteld. Het Hof heeft de hier aan de orde zijnde situatie, waarin op 1 juli 2011 bij de Rechtbank het beroep van belanghebbende, gericht tegen het niet tijdig uitspraak doen door de Inspecteur, aanhangig was terecht en op goede gronden op één lijn gesteld met het geval waarin de inspecteur vóór 1 juli 2011 uitspraak op bezwaar heeft gedaan. In een dergelijk geval kan niet de vanaf 1 juli 2011 in artikel 27e, lid 1, van de AWR opgenomen eis van een informatiebeschikking worden gesteld (zie HR 2 oktober 2015, nr. 14/02811, ECLI:NL:HR:2015:2903 (red.: NTFR 2015/2710)). Niettemin heeft het Hof de eis van de informatiebeschikking gesteld op de grond dat de Inspecteur ingevolge het bepaalde in artikel 27a van de AWR de mogelijkheid had in de beroepsfase een informatiebeschikking te geven. Het Hof heeft daarmee miskend dat de inspecteur in de beroepsfase slechts een informatiebeschikking kan geven als de rechtbank gebruik maakt van de haar in artikel 27a van de AWR gegeven bevoegdheid om te bepalen dat hoofdstuk VIII, afdeling 2, van de AWR gedurende een door de rechtbank te bepalen termijn van toepassing blijft. Aangezien de uitspraak van het Hof en de stukken van het geding uitwijzen dat de Rechtbank van die bevoegdheid geen gebruik heeft gemaakt, was de Inspecteur niet in de gelegenheid in de beroepsfase een informatiebeschikking te geven. Aan de omstandigheid dat de Inspecteur de Rechtbank in die zin heeft geadviseerd komt daarbij geen betekenis toe.

4.3. Hoewel het middel in zoverre terecht wordt voorgesteld, kan het niet tot cassatie leiden. Het Hof heeft namelijk geoordeeld dat de door de Inspecteur aangevoerde gronden omkering en verzwaring van de bewijslast niet rechtvaardigen. Dat oordeel wordt in cassatie niet bestreden.

4.4. De middelen kunnen voor het overige evenmin tot cassatie leiden. Dit behoeft, gezien artikel 81, lid 1, van de Wet op de rechterlijke organisatie, geen nadere motivering, nu de middelen in zoverre niet nopen tot beantwoording van rechtsvragen in het belang van de rechtseenheid of de rechtsontwikkeling.

(Volgt ongegrondverklaring.)

Commentaar

Weliswaar heeft de Hoge Raad recent bepaald dat de invoering van de informatiebeschikking directe werking kent (HR 2 oktober 2015, NTFR 2015/2710), maar dit geldt uitsluitend voor zover de uitspraak op bezwaar is gedaan ná inwerkingtreding van art. 52a AWR op 1 juli 2011.

In deze casus bevond de procedure zich op die datum reeds in de beroepsfase. De inspecteur kan dan alleen een informatiebeschikking afgeven als het een beroep betreft tegen het te laat doen van de uitspraak op bezwaar (art. 4:17, lid 3, Awb) en de rechtbank op grond van art. 27a AWR bepaalt dat de informatieverplichtingen van art. 47 e.v. AWR in die beroepsfase van toepassing blijven. In deze procedure heeft de rechtbank van die bevoegdheid geen gebruik gemaakt, zodat de bewijslast op grond van het oude recht dus had kunnen worden omgekeerd als vaststond dat de ex art. 47 AWR gevraagde informatie niet is verstrekt.

Voor zaken die onder het nieuwe recht vallen, geldt de waarschuwing dat ook als wordt voldaan aan de informatiebeschikking, het instellen van bezwaar hertegen noodzakelijk is. Verloopt de bezwaartermijn namelijk zonder het instellen van een rechtsmiddel, dan staat de informatiebeschikking onherroepelijk vast. In dat geval zal de rechtbank, zo nodig ambtshalve, oordelen dat de bewijslast moet worden omgekeerd en verzwaard (zie recent Rechtbank Gelderland 17 december 2015, 15/60).

[1] Vanessa Huygen van Dyck-Jagersma is verbonden aan Jaeger advocaten-belastingkundigen te Amsterdam.

Bron: <http://www.ndfr.nl/link/NTFR2016-351>

Datum: 27-9-2016 10:42:14

Alle rechten voorbehouden. Alle auteursrechten en databankrechten van deze tekst worden uitdrukkelijk voorbehouden. Deze rechten berusten bij Sdu Uitgevers. Niets uit NDFR mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the publisher's prior consent.